

уповільнює процедуру фінансового аналізу та робить її більш трудомісткою для внутрішніх користувачів фінансової інформації та значно знижує якість .

Список літератури: 1. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: підручник / Ю. С. Цал-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Л. А. Суліменко; Житомир. нац. агроєкол. ун-т. - 5-те вид., доповн. - Житомир : Рута, 2012. - 608 с. 2. Подольська В. О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник / В. О. Подольська, О. В. Яриш. - Київ : Центр навч. л-ри, 2007. - 488 с. 3. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Прутуляк, Н. Ю. Невмерзжиська. - К.: КНЕУ, 2007.- 592 с. 4. Костирко, О. Г. Використання методу коефіцієнтів для оцінки фінансового стану підприємства [Текст] / О. Г. Костирко // Економіка АПК. - 2010. - № 7. - С. 54-56. 5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73 // Офіційний вісник України. - 2013. - № 19. - С. 97-103. 6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. № 617 // Офіційний вісник України. - 2008. - № 47. - С. 180-189.

Bibliography (transliterated): 1. Tsal-Tsalko, and Yu. S., Yu. Yu. Moroz, L. A. Sulimenko. *Finansovyy analiz: pidruchnyk*. Zhytomyr: Ruta, 2012. Print. 2. Podol's'ka, V. O., and O. V. Yarish. *Finansovyy analiz: Navch. posibnyk*. Kiev: Tsentr navch. l-ry, 2007. Print. 3. Bilyk, M. D., O. V. Pavlovs'ka, N. M. Prytulyak, and N. Yu. Nevmerzhyts'ka. *Finansovyy analiz: Navch. posib*. Kiev: KNEU, 2007. Print. 4. Kostyrko, O. H. "Vykorystannya metodu koefitsiyentiv dlya otsinky finansovoho stanu pidpryyemstva." *Ekonomika APK*. No. 7. 2010. 54-56. Print. 5. Natsional'ne polozhennya (standart) bukhhalters'koho obliku 1 "Zahal'ni vymohy do finansovoyi zvitnosti", *Ofitsiyyny visnyk Ukrainy*. No. 19. 2013. 97-103. Print. 6. Polozhennya (standart) bukhhalters'koho obliku 27 "Neobrotni aktyvy, utrymuvani dlya prodazhu, ta pryypynena diyal'nist'." No. 47. 2008. 180-189. Print.

Надійшла (received) 23.03.2015

УДК 330.131.7

Н.В. АРТЕМЕНКО, ст. викладач НТУ «ХПІ»

ОБЛІК У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ: ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Основна мета реформування бюджетних установ - це удосконалення способів надання державних послуг, ефективність і раціональність використання бюджетних коштів. У статті розглянуто теоретичні підходи до переходу бюджетних установ на єдині методологічні засади бухгалтерського обліку. Проведен аналіз сучасних особливостей та перспектив реформування, модернізації обліку в бюджетних установах, визначення напрямків удосконалення методології та переходу на єдині методологічні засади обліку і звітності. Виділено труднощі, які виникають при адаптації вітчизняного облікового законодавства до міжнародних вимог та окреслено шляхи їх подолання.

Ключові слова: бюджетна система, державний сектор, бюджетні установи, міжнародні стандарти, національні стандарти, стратегія, модернізація обліку, стандартизація обліку, концепція.

© Н.В. Артеменко, 2015

Вступ. В умовах фінансової кризи послабились функції державного контролю за збереженням державної власності. Частим явищем стало зловживання в фінансово-економічній сфері: нецільове, неефективне та незаконне використання бюджетних коштів керівниками різних рівнів, розкрадання державного та комунального майна. Саме тому облік бюджетних установ має ґрунтуватися на надійних системах внутрішнього контролю, надавати можливість отримувати та відображати в обліку інформацію щодо здійснених операцій на усіх стадіях використання бюджетів різного рівня. Облік у бюджетних установах України на теперішній час потребує удосконалення методології та переходу на єдині методологічні засади бухгалтерського обліку і звітності, а також створення систематизованого, організаційного та інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку. Саме це визначає актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми бухгалтерського обліку в бюджетних установах розглянуті в працях відомих вітчизняних і зарубіжних економістів С.М.Альошина, І. А.Андреєва, М.Т.Білухи, А.М.Белова, С. Ф.Голова, Є.М.Бойко,Т.Г.Мельник, А. Г. Зверева, Р.Т.Джоги, В.І.Лемішовського, Л.Я.Корецького, Е.П.Дедкова, С.Я.Зубілевич, І.Н.Полевого та ряду інших. У більшості робіт бюджетний бухгалтерський облік відображається як інструмент забезпечення централізованого управління діяльністю таких установ. Разом з тим, питання фінансової самостійності бюджетних установ не знайшли достатнього відображення в науковій літературі. Враховуючи результати проведених досліджень слід звернути увагу на існуючі проблеми системи бухгалтерського обліку бюджетних установ та можливі шляхи їх вирішення [1].

Мета дослідження. Метою статті є аналіз сучасних особливостей та перспектив реформування, модернізації обліку в бюджетних установах, визначення напрямків удосконалення методології та переходу на єдині методологічні засади обліку і звітності.

Матеріали дослідження.

Україна інтегрується у світовий економічний простір. Тому перехід національної системи обліку у бюджетних установах та складання звітності на міжнародні стандарти є лише питанням часу.

У бюджетній сфері за останні роки відбулись значні перетворення: змінилось бюджетне законодавство; впроваджено казначейське обслуговування бюджетних коштів та облік зобов'язань розпорядників коштів у системі органів казначейства; створено централізовану модель управління державними ресурсами через єдиний казначейський рахунок. Це реальні кроки в напрямку загальної зміни підходу до планування бюджетних показників. Змінюється система бюджетного процесу, стає іншим порядок відображення операцій в обліку і звітності. Все це й стало фундаментом реформи в бухгалтерській галузі.

Але не зважаючи на перелічені заходи існує ряд проблем в бухгалтерському обліку, серед яких можна виділити такі як:

1) використання двох методів ведення бухгалтерського обліку – касового (при виконанні бюджетів) і методу нарахувань, що має певні особливості (при здійсненні діяльності із виконання кошторису розпорядниками бюджетних коштів);

2) опосередкований вплив НБУ на організацію бухгалтерського обліку в державному секторі України;

3) ведення бухгалтерського обліку в державних цільових фондах за різними методиками;

4) подвійна консолідація звітності. Звітність про виконання бюджетів консолідується окремо по вертикалі Державній казначейській службі України і окремо по вертикалі головних розпорядників бюджетних коштів;

5) використання різних програмних продуктів для здійснення облікових операцій у державному секторі, що унеможливає комплексну автоматизацію системи обліку;

6) виконання бюджетів за видатками здійснюється шляхом виділення асигнувань замість більш ефективної системи – погашення зобов'язань. Існує формальний облік зобов'язань розпорядників бюджетних коштів, що не відповідає фактичному стану їх розрахунків. У Державній казначейській службі України відсутні ефективні важелі впливу на стан розрахунків розпорядників бюджетних коштів;

7) не всі розпорядники бюджетних коштів охоплені казначейською системою обслуговування. Це не дає можливість отримувати оперативну та достовірну інформацію про дійсний стан виконання бюджетів різних рівнів;

8) невідповідності нормативно-правових актів Державної казначейської служби з питань ведення обліку і складання звітності стандартам IPSAS.

Реалізація функцій і завдань обліку в бюджетних установах, вимагає формування нових підходів, які виникають в сучасних умовах.

Для того, щоб здійснити реформування обліку в бюджетних установах необхідно узгодити національну систему обліку із міжнародними стандартами за такими напрямками:

- 1) вдосконалити існуюче нормативно-правове регулювання;
- 2) сформуванню нову нормативну базу (стандарти);
- 3) формування нової методологічної концепції;
- 4) підвищення ефективності діяльності кадрів.

Перший напрям реформування бухгалтерського обліку в бюджетних установах передбачає приведення чинного законодавства України та створення механізму приведення проектів актів законодавства у відповідність із міжнародними стандартами. Реформа бухгалтерського обліку неможлива без серйозних коректив у законодавстві, насамперед у податковому й цивільному, тобто реформування системи бухгалтерського

обліку повинно здійснюватися в комплексі з відповідними змінами в суміжних галузях законодавства.

Сьогодні відсутня єдина методика відображення в бухгалтерському обліку операцій, які здійснюються у державному секторі, що не дозволяє отримувати повну, достовірну та прозору інформацію про фінансовий стан держави, а Державному казначейству повною мірою використовувати свої повноваження [2].

Другим напрямом є розробка та впровадження у практику нових й уточнення раніше затверджених положень з бухгалтерського обліку, підготовка відповідних методичних рекомендацій, щодо організації обліку бюджетного сектору в нових умовах.

При цьому ставиться завдання зростання ролі професійних організацій у розвитку методичного забезпечення організації бухгалтерського обліку й становлення бухгалтерської професії (бухгалтерів, консультантів, фінансових менеджерів й ін.) [3].

Третій напрям передбачає адаптацію законодавства з питань бухгалтерського обліку та звітності діяльності органів державного сектора до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору; розроблення та запровадження єдиного плану рахунків бухгалтерського обліку; установлення уніфікованих вимог до вибору програмного забезпечення для обміну інформації між Міністерством фінансів, органами Державного казначейства і суб'єктами державного сектора; підвищення відповідальності й статусу керівників фінансово-бухгалтерських; підвищення рівня прозорості та відкритості ведення бухгалтерського обліку [4].

Четвертим напрямом є забезпечення перепідготовки та підготовки висококваліфікованих фахівців бухгалтерського обліку. Важливо налагодити тісну міжнародну співпрацю, створити спільні з іноземними державами центри навчання державних службовців і підвищення їх кваліфікації, активізувати вивчення міжнародного досвіду державного управління і навчання державних службовців шляхом ретельного відбору, перекладу та видання відповідної літератури; забезпечити участь українських фахівців у міжнародних семінарах, конференціях, нарадах з питань кадрового забезпечення державної служби, всіляко підтримувати представництво України у відповідних міжнародних організаціях; використовувати різноманітні форми міжнародної допомоги в межах чинного законодавства [2].

Висновки. Необхідність стандартизації та реформування обліку в бюджетних установах у світовому масштабі та гармонізації облікових систем визначається розвитком процесів економічної інтеграції країн, створенням вільних економічних зон, міжнародних об'єднань і спільних підприємств. Реформування системи обліку сприятиме прозорості управління державними фінансами; удосконаленню системи стратегічного бюджетного планування на середньо - та довгостроковий періоди; посиленню контролю за процесом

виконання бюджетів; впровадженню національних стандартів бухгалтерського обліку та звітності на основі загальноприйнятих міжнародних стандартів; підвищенню статусу та ролі обліково-економічного персоналу.

Список літератури: 1. *Кладницька Т.А.* Основні напрямки реформування системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності у бюджетній сфері / Вісник Хмельницького національного університету.- 2009.-№6, Т.1-С.156-159. 2.*Канєва Т.О.* Стан і перспективи розвитку обліку в державному секторі України // Вісник КНТЕУ. – 2010. - № 5. – С. 33-40. 3. *Рябінкіна Т. С.* Уніфікація бухгалтерського обліку в бюджетних установах / Т. С. *Рябінкіна* [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.confcontact.com; 4. *Хорунжак Н. М.* Проблеми та передумови уніфікації обліку в бюджетній сфері / Н. М. *Хорунжак* // Галицький економічний вісник. - 2009. - № 2. - С. 152-156.

Bibliography (transliterated): 1. *Kladnytska T.A.* *Basic directions of reformation of the system of record-keeping and financial reporting in a budgetary sphere* / Bulletin Khmelnytsky National universytetu.- 2009.- No 6, P.156-159. 2. *Kanyeva T.O.* *State and prospects of the Public Sector Accounting Ukraine* // Bulletin KNTEU. - 2010. - No 5. – P. 33-40. 3. *Ryabinkin T.S.* *Unification of accounting in budgetary institutions* / TS Ryabinkin [electronic resource]. - Access: www.confcontact.com; 4. *Horunzhak N.M.* *Problems and prerequisites unification of accounting in the public sector* / NM Horunzhak Galician // Economic Bulletin. - 2009. - No 2. - P. 152-156.

Надійшла (received) 23.03.2015

УДК 65.012:658.14:330.322

Т.В. ПОЛОЗОВА, канд. екон. наук, доц. Харківський національний університет радіоелектроніки, Харків

ГРАФОАНАЛІТИЧНА МОДЕЛЬ ДІАГНОСТИКИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Запропоновано графоаналітичну модель діагностики інноваційно-інвестиційної спроможності підприємства в контексті економічної безпеки, яка представлена трьома блоками: інформаційний, розрахунковий, графоаналітичний. Особливістю запропонованого підходу є використання показників, які мають негативний вплив на рівень інноваційно-інвестиційної безпеки підприємства.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційна спроможність підприємства, інноваційно-інвестиційна безпека підприємства, графоаналітична модель, загрози, рівень безпеки.

Вступ. Сучасний етап розвитку економічних відносин в Україні супроводжується, з одного боку, низкою чинників негативного впливу (політична та економічна нестабільність, фінансова криза, різкі інфляційні коливання тощо), а з іншого – підвищенням євроінтеграційної активності

© Т.В. Полозова, 2015